

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a „PETI” Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. P. É. ügyvéd által képviselt Magyar Pékszövetség (Budapest) I. r., a dr. G. G. ügyvéd által képviselt Pannon Sütő Ipari és Kereskedelmi Kft. (Várpalota) II. r., a dr. H. L. B. ügyvéd által képviselt Zsemle '93 Sütőipari és Kereskedelmi Kft. (Budapest) III. r., a Jeszenszky és Hoffmann Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. J. Z. ügyvéd által képviselt Szolnoki Sütőipari Zrt. (Szolnok) IV. r., a „PETI” Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. P. É. ügyvéd által képviselt Jász-Sütőház Kft. (Jászapáti) V. r., Alba-Kenyér Sütőipari Zrt. (Székesfehérvár) VI. r., a dr. O. Zs. ügyvéd által képviselt Ceres Sütőipari Zrt. (Győr) VII. r., a „PETI” Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. P. É. ügyvéd által képviselt Univer Coop Zrt. (Kecskemét) VIII. r., a dr. U. É. ügyvéd által képviselt Ferrosüt Sütő és Édesipari Kft. (Szombathely) IX. r., a „PETI” Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. P. É. ügyvéd által képviselt Kurdi Family Pék Kft. (Komló) X. r., a Török Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. T. F. ügyvéd által képviselt Lővér Sütő Zrt. (Sopron) XI. r., Zalaco Zrt. (Zalaegerszeg) XII. r. valamint a dr. H. Cs. ügyvéd ügyvéd által képviselt Európa-Pék Kft. (Nagybajom) XIII. r. felpereseknek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5. - hiv.szám: Vj-57/2007.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében - amely perbe a felperesek pernyertességének előmozdítása érdekében a dr. E. K. és P. dr. T. A. ügyvédek által képviselt Tatabányai Sütőipari Kft. (Tatabánya) beavatkozott - a Fővárosi Bíróság 2011. évi március hó 23. napján kelt 19.K.33.718/2009/42. számú ítélete ellen az I., V., VI., VIII. és X. r. felperesek által 46., II. r. felperes által 43., a IX. r. felperes által 47., a XI. r. felperes által 45., és a XII. r. felperes által 44. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2011. év november hó 23. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes VJ-57/2007/432. számú határozatának a X. r. felperesre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezi, egyebekben azzal hagyja a helyben, hogy a IX. és X. r. felperes kereseti illetékfizetési kötelezettségét mellőzi.

Kötelezi az I., II., V., VI., VIII., IX., XI. és XII. r. felperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek külön-külön 50.000 (azaz ötvenezer) - 50.000 (azaz ötvenezer) forint másodfokú perköltséget, míg az alperest arra, hogy ugyancsak 15 napon belül fizessen meg a X.r. felperesnek 150.000 (azaz százötvenezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I.,V., VI.,VIII. és IX. r. felperest, hogy - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - fizessenek meg az államnak külön-külön 36.000 (azaz harminchatezer) - 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket, míg a II.r. felperest arra, hogy ugyancsak külön felhívásra fizessen meg az államnak további 26.000 (azaz huszonhatezer) forint, valamint a XI. és XII r. felperest arra, hogy a külön felhívásra az államnak további 19.500 (azaz tizenkilencezer ötszáz) forint -19.500 (azaz tizenkilencezer ötszáz) forint fellebbezési illetéket.

A X. r. felperes tekintetében a kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperes a 2009. június 4. napján kelt Vj-57/2007/432. számú határozatával megállapította, hogy az I.r. felperes versenykorlátozó magatartást tanúsított azzal, hogy meghatározta a „Pékmesterek kenyérének” legalacsonyabb átadási és fogyasztói árát, kizárta a visszáru, az akció lehetőségét, továbbá a tagjait áremelésre hívta fel a 2005. november 25-i, a honlapon közzétett bejegyzés és az ahhoz kapcsolódó „Beszéljünk a mindennapi kenyérről” című kiadványban a fehér kenyér javasolt átadási árának megjelentetésével, ezen kívül a 2006. március 23-i Heves-Nógrád megyei ülésen áremelésre, illetve a 2006. március 24-i Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei régió ülésen az áremelés érdekében egymással való kommunikációra hívta fel a jelenlévő vállalkozásokat, továbbmenően azzal, hogy megszervezte a 2006. június 29-i nagyvállalkozói tagozati ülést, amelyen a megjelent (nem feltétlenül csak szövetségi tag) vállalkozások között információcserére került sor, melynek során egyeztettek egymással áremelési szándékaikat és információt cseréltek a kiskereskedelmi láncok áremelés befogadási hajlandóságáról. E jogsértések miatt őt az alperes 5.000.000 forint bírság megfizetésére kötelezte. Mindezekon túl az alperes megállapította, hogy - mások mellett - a felperesek és a felperesi beavatkozó a 2006. június 29-i nagyvállalkozói tagozati ülésen egyeztettek egymással áremelési szándékaikat és információt cseréltek a kiskereskedelmi láncok áremelés befogadási hajlandóságáról. E jogsértés miatt az alperes különböző összegű bírságokat szabott ki; a II.r. felperest 7.200.000 forint, az V.r. felperest 4.000.000 forint, a VI.r. felperest

3.600.000 forint, a VIII.r. felperest 4.000.000 forint, a IX.r. felperest 8.000.000 forint, a X.r. felperest 2.000.000 forint, a XI.r. felperest 3.600.000 forint, míg a XII.r. felperest 8.000.000 forint bírság megfizetésére kötelezte. Indokolása szerint az I.r. felperes a „Pékmesterek kenyérére” vonatkozóan a 2005. augusztus 11-i elnökségi határozatában meghatározta annak átadási és fogyasztói árát, kizárta a visszáru lehetőségét, korlátozta az értékesítés lehetőségét azzal, hogy saját pékséggel rendelkező kiskereskedelmi láncok felé a terméket nem lehet értékesíteni. Ezt követően a 100%-os tulajdonában álló Pan Hungary Kft. részére felhasználási jogot engedett, aki Együttműködési megállapodást kötött a terméket gyártani kívánó szövetségi tagvállalkozásokkal. Az Együttműködési megállapodás meghatározta a termék minimális és maximális fogyasztói, valamint átadási árát. Rögzítették, hogy a gyártó nem köthet visszáruzást lehetővé tevő értékesítési megállapodást, és nem szállíthat saját sütőüzemmel rendelkező kiskereskedőnek. A 2006. február 23-i elnökségi döntésében az I.r. felperes ismét meghatározta - a korábbihoz képest alacsonyabb mértékben - a „Pékmesterek kenyere” minimum árát. Az alperes álláspontja szerint az átadási árak, fogyasztói árak meghatározása egyben az árverseny kizárásával, de legalábbis korlátozásával járt. Az Együttműködési megállapodást aláíró felek akarategységét formailag egy szerződésben tették nyilvánvalóvá, amelyen nem változtat az, hogy a megállapodást be nem tartó vállalkozásnak reálsan nem kellett szankcióval, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásával számolnia. A vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről szóló 55/2002. (III.26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) nem alkalmazható; az R. 1.§-ának (4) bekezdése ugyanis vertikális megállapodás esetén kizárja a mentesülés lehetőségét, ezen kívül az R. 3.§-ának a) pontja szerint nem mentesülhet az eladási árra vonatkozó megállapodás. Az I.r. felperes honlapján 2005. november 25-én megjelentetett bejegyzéssel kapcsolatban az alperes megállapította, hogy az I.r. felperes a fehér kenyér reális gyártási és forgalmazási költségét, azaz a termék általa megfelelőnek tartott átadási árát és fogyasztói árát jelentette meg. Ez önmagában versenykorlátozó hatást fejthet ki, mert az érvényesítendő ár szempontjából kiinduló pontot jelenthet, a piac egymással versenytársi viszonyban lévő szereplői egyedi döntéseiknél azt figyelembe vehetik, hivatkozhatnak rá, így megnő a veszélye annak, hogy a piac szereplői nem egymástól függetlenül alakítják áraikat. A 2006. március 23-i megyei régiós ülésen készült, aláírt jegyzőkönyv alapján megállapította, hogy az I.r. felperest képviselő régiós elnök a megjelent vállalkozásokat általános áremelésre hívta fel. A 2006. március 24-i régiós ülésről készült jegyzőkönyv alapján pedig arra következtetésre jutott, hogy az I.r. felperes képviselői az áremelések végrehajtása érdekében áregyeztetésre hívták fel a jelenlévő vállalkozásokat. Mindezeket túl megállapította, hogy az I.r. felperes székhelyén 2006. június 29-én a nagyvállalkozói tagozat ülésére került sor. A W.J. szövetségi titkár jegyzetét és tanúvallomásait összevetve, a jegyzet és a III.r. felperes ügyvezetője, Gy.A. azzal egybehangzó, azt megerősítő nyilatkozata alapján megállapította, hogy a tagozati ülésen jelenlévők az áremelési folyamataikról adtak tájékoztatást. A vállalkozások elsődleges célja az volt, hogy a kiskereskedelmi láncoknál elérjék az áremelést, hiszen így a többi piaci szereplő is elfogadja a magasabb árat. Leszögezte, hogy W.J. jegyzete alapján beazonosíthatók a tanácskozáson résztvevő vállalkozások, akik a piaci versenyt befolyásolni képes bizalmas, üzleti titok körét képező információkat osztottak meg egymással. A határozat 203. pontja szerint ennek bizonyítéka a X.r. felperes esetében a W.J. jegyzetfüzetének 2006. június 29-ei

bejegyzése, W.J. tanúvallomása és Gy.A. nyilatkozata, a XI.r. felperes vonatkozásában ezek mellett az I.r. felperes 2007. július 16-i, a jelenlévő vállalkozásokról szóló nyilatkozata, továbbá a XI.r. felperes elismerése N.I. részleges részvételéről, valamint arról, hogy a „Sopron” melletti bejegyzés a XI.r. felperest takarja. Az alperes kifejtette, hogy az ülésen résztvevő vállalkozások ésszerűen feltételezhetők azt, hogy versenytársaik az általuk közölt információknak megfelelő magatartást fognak tanúsítani, vagy azokat legalábbis figyelembe fogják venni a piacon követett magatartásuk meghatározásakor. Ezzel a vevő-eladó közötti áralku bizonytalanságai és a verseny kockázatai helyébe az érintett vállalkozások között lévő kooperációt léptették. Információcserén alapuló összehangolt magatartást tanúsítottak, nyilvános forrásból egyáltalán nem, vagy csak jelentős nehézségek árán megismerhető, az áremelés mértékére és konkrét időpontjára, valamint a kiskereskedelmi láncok reagálásának megismerésére, illetve megismertetésére irányult a megbeszélés. A lényegüket tekintve üzleti titkoknak minősülő információk versenytársak előtti feltárása természeténél fogva alkalmas volt a versenynyomás mérséklésére, a verseny természetes velejárójának minősülő bizonytalanság csökkentésére. Ennél fogva másodlagos kérdés az, hogy milyen indíttatásból vettek részt a találkozón a vállalkozások képviselői. Leszögezte, hogy a versenyjog-sértő cél és az arra való alkalmasság mellett megállapítható a versenyellenes hatás is. 2005-ben nem volt áremelés, a költségek viszont ténylegesen emelkedtek. Előbb-utóbb ezért feltehetően elkerülhetetlen lett volna az árak felfelé történő korrigálása. A vállalkozások közötti, az áremelésre vonatkozó információcsere azonban csökkenthette a vállalkozásokat jobb teljesítményre ösztönző kockázatok egyik fontos elemét, hiszen a versenyzői piacon szokatlan módon megismerhették egymás áremelési szándékát, terveit. Az információcsere megerősíthette a vállalkozásokat abban, hogy versenytársaik is hasonló piaci lépéseket terveznek. Életszerűtlennek tartotta azt a védekezést, miszerint a jegyzetfüzetbeli bejegyzés kétoldalú beszélgetések eredménye, illetve a sajtóval való kapcsolattartás célját szolgálta. Leszögezte, hogy nem zárja ki a versenykorlátozó jellegét az, hogy a vállalkozások egy része már az ülést megelőzően jelezte az áremelési szándékát, illetve akár részben már meg is valósította azt. A megbeszélésre ugyanis az ő esetükben is az áremelési folyamat idején került sor. Az eladó-vevő közötti alku időszakában az eladó számára lényeges lehet annak ismerete, hogy a versenytársai miként vélekednek az áremelésről, és a versenytársak számára is fontos információ, hogy az áremelési folyamatot már elindító vállalkozások törekvéseire miként reagálnak a vevők. Több vállalkozás pedig a tagozati ülést követően jelzett áremelési szándékot a partnerei felé. Hangsúlyozta, hogy versenyjogi szempontból annak van jelentősége, hogy a vállalkozás nevében jelenlévő személy képes volt-e információkat szolgáltatni, illetve befogadni, ezért nem releváns kérdés az, hogy a cég törvényes képviselője volt-e jelen. Leszögezte még, hogy a tagvállalkozások közötti összehangolt magatartás létrejöttében az I.r. felperes meghatározó szerepet játszott; ő szervezte a tagozati ülést, ő küldte ki a meghívót, azon a képviselői is részt vettek. A bírságkiszabás körében részletesen bemutatta az általa figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülményeket.

A felperesek keresetükben jogsértés hiányában a határozat megváltoztatását és a bírság mellőzését, illetve a határozat hatályon kívül helyezését, ezek hiányában a bírság mérséklését kérték. Többségében arra hivatkoztak, hogy az alperes nem tárta fel megfelelően a tényállást, az egyes bizonyítékokat helytelenül értékelte, más

bizonyítékokat indokolás nélkül mellőzött és a bírságkiszabás során sem jogszerűen értékelte az enyhítő és súlyosító körülményeket.

Az alperes ellenkérelmében a határozatban foglaltak fenntartása mellett kérte a keresetek elutasítását.

A felperesi beavatkozó érdemi nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek kereseteit elutasította. Indokolásában a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11.§-ának (1) bekezdése, 13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-ának (1) bekezdése, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50.§-ának (6) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperesek a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164.§-ában foglaltak ellenére nem bizonyítottak olyan konkrét tényállási elemet, amelyet az alperes irattalenesen állapított volna meg, vagy amely helytelen ténybeli következtetésen alapulna, de olyat sem, amely a tényállás esetleges felderíthetőségére vagy hiányosságára utalna. Az általánosságban tett nyilatkozataikkal ténylegesen az alperes bizonyítékokat értékelő tevékenységét sérelmezték, a bizonyítékok újraértékelését és a saját álláspontjuk, védekezésük elfogadtatását célozták. A kartell-megállapodások sajátosságaira való utalással hangsúlyozta, hogy közvetett bizonyítékok alapján sem kizárt egy jogsértő magatartás megállapítása, ha azok olyan bizonyító erővel bírnak, olyan logikai láncot alkotnak, amelyek révén a jogsértés elkövetését tanúsítják. A régiós ülésekről készült, kézzel írott jegyzőkönyvek hitelességét az alakszerűségekre vonatkozó érvelés nem dönti meg. W.J. jegyzete pedig - más bizonyítékokkal összevetve - alkalmas volt valamennyi felperes tagozati ülésen elkövetett jogsértésének alátámasztására. Életszerűtlen ugyanis, hogy egy több héten át tartó információgyűjtés adatai egy helyen, még hozzá a tagozati ülés időpontjának megfelelő helyen szerepeljenek, egymást követően, miközben a jegyzetfüzet vezetése mind szerkezetileg, mind időrendileg folyamatos, üres oldalak nincsenek az egymást követő bejegyzések között. A tagozati ülésről szóló jegyzet bejegyzései a 2006. június 29-i dátum, illetve a tagozati ülés szó után, azokhoz kapcsolódóan szerepelnek. Több bejegyzés megfogalmazása arra utal, hogy azok nem a szövetségi titkárral folytatott kétoldalú telefonos beszélgetés során hangzottak el, hanem a vállalkozások közötti szélesebb körű kommunikáció keretében. A régiós ülések jegyzőkönyveiben, illetve a jegyzetben szereplő kifejezések egyértelműek, nem értelmezhetők másként, mint amire azok szövegszerű jelentéséből következtetni lehet. W.J. jegyzetének bizonyító erejét nem csökkenti, hogy azt az ülésen résztvevők nem írták alá, nem hitelesítették. Egyébként GY.A. nyilatkozata is alátámasztja azt, hogy a találkozó a jegyzetnek megfelelő sorrendben és témakörökben zajlott. Kifejtette, hogy a sütőiparban aktuális volt az áremelés kérdése, az a piaci folyamatok alapján előbb-utóbb feltehetően elkerülhetetlen lett volna, ugyanakkor az alperes további bizonyítékokat, így W.J. jegyzetét és Gy.A. nyilatkozatát sorakoztatta fel arra nézve, hogy a felperesek magatartása nem a külső piaci környezet indokolta párhuzamos, hanem a felek egyeztetésén alapuló összehangolt magatartás eredménye volt. Önmagában az a tény, hogy az áremelés bekövetkezte valószínűsíthető volt a piacon, nem jelenti azt, hogy a felperesek által saját magatartásukról közölt információk nem csökkentették volna a

versenytársakon lévő versenynyomást és nem lettek volna alkalmasak áremelési szándékaiknak, illetve a kiskereskedelmi láncokkal folytatott alku-folyamataiknak a befolyásolására. Megítélése szerint az áremelési szándékokról, a kiskereskedelmi láncok várható reakcióiról adott tájékoztatások egyike sem köztudott, publikus információ, lényegüket tekintve üzleti titkot képező adatok. Ezen információk versenytársak előtti feltárása természeténél fogva alkalmas volt a versenynyomás mérséklésére, a verseny természetesen velejárójának minősülő bizonytalanság csökkentésére. Emellett rögzítette, hogy nem csak a titkos és bizalmas információk cseréje alapozhat meg jogsértést. Még, ha a vállalkozások nyilvánvalóan be is szerezhették volna a versenytársak áremelésre vonatkozó adatait más forrásból, ez időigényesebb és komplikáltabb mód lett volna, ezért vélelmezhető az, hogy az árakat befolyásoló valamennyi adat spontán közzétevése megváltoztatja a versenyfeltételeket a versenytársak között és szolidaritási rendszert, illetve kölcsönös befolyást létesít a felek között. Ebből az következik, hogy az árakra vonatkozó információk cseréje versenykorlátozó célú és hatású megállapodásnak minősül az érintett piacon. A jogsértés megállapítása körében nincs jelentősége annak, hogy az áremelés a megállapodásban foglaltaktól eltérően ment ténylegesen végbe. Ez ugyanis már a megállapodás piaci versenyre gyakorolt hatása körébe tartozó kérdés. A felperesek magatartása a versenykockázat kikerülésére irányult, vagyis versenykorlátozó célja az volt, hogy a versenytársak az egymással előre egyeztetett magatartásnak megfelelően cselekedjenek, és így mindenki jól járjon a piacon, ahelyett, hogy kiélezett - egyes versenytársak esetleges piacról való kizorulását eredményező - verseny folyjék. A felperesek magatartása ténylegesen is hatással volt a piaci viszonyokra, az adatok a verseny kulcselemét jelentő ár meghatározását voltak képesek befolyásolni, azok nem általánosak, hanem vállalkozás-specifikusak voltak, és a résztvevők a piac jelentős szereplői közé tartoztak. A megállapodásban foglaltaktól való eltérés oka általában lehet a vállalkozásokon kívül eső objektív ok, de akár az is, hogy a megállapodást a vállalkozások újabb, fel nem tárt megbeszélésen megváltoztatták. Az a körülmény, hogy a kiskereskedelmi láncok által elfogadott ár az alkufolyamat függvényében változott, legfeljebb a versenykorlátozás hatásának csökkentésére lehet alkalmas. A már bejelentett, vagy akár el is fogadott áremelés tényének alperes általi figyelmen kívül hagyása nem a tényállás felderítése körében elkövetett hiba. Ez esetben ugyanis a többi felperes magatartásának megismerése lehet lényeges, hiszen az áremelés tartós fennmaradását valószínűsítheti számukra az, ha a versenytársak is hasonlóan lépnek. A saját áremeléssel és annak fogadtatásával kapcsolatos közelmúltbeli információ megosztása ezért önmagában jogsértő. Emellett tény az, hogy több felperes az ülést követően jelzett áremelési szándékot a partnerei felé. Hangsúlyozta, hogy nem kellett az alperesnek bizonyítania, hogy a tagozati ülés következtében változott volna bármely felperes áremelési magatartása, hiszen a versenyt negatívan befolyásoló információk megosztására sor került, amely már önmagában véve jogsértő. A tagozati ülésen való részvétellel kapcsolatban a határozat 203. pontjára, ezen belül is Gy.A. nyilatkozatára utalással megállapította, hogy a X.r. felperes képviselője valószínűleg jelen volt az ülésen, különben nem merülhetett volna fel, hogy vezethette az ülést. A XI.r. felperes esetében pedig nincs bizonyíték arra, hogy képviselője valóban távozott volna az ülésről, jelenlétét pedig W.J. jegyzete tanúsítja. Kifejtette, hogy az ülésen résztvevő felek a piaci versenyhez szükséges feltételek időleges kizárását eredményező magatartást nyilvánvalóan és ténylegesen nem vetették el, ez okból egyik felperes sem vonult ki a tárgyalásról, a résztvevőkkel való egyeztetés, együttműködés lehetőségét

egyikük sem zárta ki, nem tették egyértelművé a versenytársak cselekményétől való elzárkózást. Ezért egyik felperes magatartása sem értékelhető a versenyjog-sértő célzattól való elhatárolódásnak, illet egyik felperes sem tudott bizonyítani. A felperesek a versenytársakkal közös megbeszélésen részt vettek, ami akkor is kifejezi a témával és a megbeszélés céljával, vagyis az áremelés elérésével való egyetértést, ha a résztvevő saját magáról adatot nem közölt. A passzív magatartást tanúsító felperesek is előre vetítették, hogy valószínűleg részesei lesznek a jövőbeli információcseréknek. Megállapította még, hogy a XI.r. felperes árképzési döntéseit önállóan hozza, abba a XII.r. felperes nem szól bele, ezért mindketten viselik a saját önálló magatartásuk miatti jogkövetkezményeket. Az egy vállalkozáscsoportba való tartozás miatt nem állapítható meg a többszörös bírságolás. A „Pékmesterek kenyérével” kapcsolatban az alperes érveire utalással hangsúlyozta, hogy az I.r. felperes a 100%-os tulajdonában álló vállalkozáson keresztül határozta meg a legalacsonyabb átadási és fogyasztói árat, kizárta a visszáru és az akció lehetőségét, ezért az R. nem volt alkalmazható. E körben nincs jelentősége annak, hogy az ár csak a bevezetési időszakra vonatkozó javasolt ár. Mindezeket túl kifejtette, hogy az alperes döntése nem eredményezi az egyesülési jog korlátozását, az alperes ugyanis nem ezt vizsgálta, és a pernek sem tárgya az egyesülési jog érvényesülésének kérdése. Ezen kívül a felperesek általánosságban hivatkoztak észrevételeik, bizonyítékaik figyelmen kívül hagyására, konkrétan azonban nem jelölték meg, hogy mit nem értékelt az alperes, és azt sem, hogy az adott értékelés esetleges elmaradása miért volt az ügy érdemére is kihatóan jogszabálysértő. Mivel pedig az alperes megfelelően feltárta a tényállást, ezért mellőzte a tanúmeghallgatásra vonatkozó bizonyítási indítványokat.

A felperesek terhére megállapított jogsértés miatt jogszerű és indokolt volt velük szemben a bírság kiszabása. Az alperes által figyelembe vett körülményeket, azok enyhítő és súlyosító értékelését megfelelőnek tartotta, az egyes összegek a törvényes kereteket nem haladták meg, eltűzöttnek sem minősülnek, ezért azok csökkentésére nem látott lehetőséget.

Az I.r., az V.r., a VI.r., a VIII. és a X.r. felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az alperes határozatának megváltoztatását és jogsértés hiányában a bírság fizetésére vonatkozó rendelkezés törlése mellett a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését kérték, másodlagos kérelmük a bírság mérséklésére irányult. Előadták, hogy tiltott információcserének a versenyjog csak a bizalmas, titkos üzleti adatokra vonatkozó megosztást tekinti. Az olyan információ, amely nem bizalmas, nem titkos, nem üzleti titok, megosztható még a versenytársak között is. A versenyjog által tiltott összehangolt magatartás csak megszorítva értelmezhető, így az csak akkor állapítható meg, ha az együttes áremelés egyedül lehetséges magyarázata csak a tudatos összejátszás lehetett. Esetükben ezért jogsértés nem állapítható meg. Az áremelések szükségességére és indokoltságára vonatkozó információk ugyanis olyan nyilvános információk voltak, amelyek nem képeztek bizalmas üzleti titkot, hiszen az áremelési szándékok bejelentésre kerültek, illetve részben már elfogadásra is. Mindez már 2006. június 29-én megelőzően is megismerhető volt. Ezen kívül a versenytársak között nem volt bizonytalanság a tekintetben, hogy milyen piaci magatartást fognak tanúsítani, hiszen e nyilvános adatokból egyértelműen tisztázott volt számukra, hogy a termelési költségek emelkedése várhatóan áremelést, illetve ilyen kezdeményezést eredményez vagy kell,

hogyan eredményezzen. Az áremelés bejelentése az adott gazdasági környezetben tehát ésszerű és egyértelmű magatartás volt a vállalkozások részéről. A vállalkozások eltérő időpontokban, de zömében már jóval a feltételezett egyeztetést megelőzően kezdeményezték az áremelést, így az ezt követő árváltozást még az alperes által állított egyeztetés sem befolyásolhatta volna. A végső árak ugyanis a tárgyalásokon alakultak ki. Előadták, hogy a tagozati ülést az I.r. felperes a meghívóban megjelent témák tárgyalására hívták össze, ezt semmilyen adat nem cáfolta. Az ülés szervezője pedig csak akkor lehet a jogsértés elkövetője maga is, ha a jogsértéssel kapcsolatos tudatos és célzatos magatartása bizonyítást nyer. Az V.r. felperes ügyvezetője a perrel érintett időszakban volt az I.r. felperes elnöke, e tisztségéből eredően vezette a tagozati ülést. A társaság nem szállít be a kiskereskedelmi láncokhoz, arra nézve pedig nincs adat, hogy áraiikkal, áremelési szándékkal kapcsolatban bármilyen információt is megosztott volna. A VI.r. felperes nem is tagja az I.r. felperesnek, az ülésen meghívó alapján, az ott feltüntetett témák miatt vett részt, és nem azért, hogy információkat szerezzen az áremeléssel kapcsolatban. A vállalkozás forgalmának 60%-át kitevő multinacionális cégek vonatkozásában már a tagozati ülést megelőzően bejelentette a forgalmazott termékek nettó átadási árait is tartalmazó bejelentését. A VIII.r. felperes pedig már 2006. áprilisában lépett az áremelés tekintetében, az áremelési szándékát nem befolyásolta a többi beszállító várható magatartása. Áremelési bejelentését kizárólag a gazdaságossági számításokra alapította. A X.r. felperes állította, hogy az ügyvezető nem vett részt a tagozati ülésen, az alperes által hivatkozott bizonyítékok is ezt támasztják alá.

Az I.r. felperes állította, hogy a 2005. november 25-i közleménnyel az önköltség alatti ár (értékesítés) lehetetlenségére való figyelemfelhívás volt a célja. Világossá akarta tenni, hogy a közgazdaságilag indokolt költségek érvényesítése milyen reális fogyasztói árat indokol, amiből az a következtetés adódik, hogy az irreálisan alacsony árak csak minőségromlás révén vagy úgy érhetők el, hogy az árakban jogsértő módon (pl. fekete munka, járulék nem fizetése) nem a ténylegesen felmerülő költségeket érvényesítik. Valós költségelemek számításba vételére került sor, annak igazolására, hogy amennyiben a vállalkozások a tényleges költségeket érvényesítenék az árban, az milyen mértékű reális fogyasztói árat kellene, hogy eredményezzen. A „Pékmesterek kenyere” vonatkozásában előadta, hogy franchise megállapodást kötött, amely megállapodások főszabályként nem tartoznak a versenyjog hatálya alá. A Pan Hungary Kft. és a vele szerződő vállalkozások egymásnak nem versenytársai, a Pan Hungary Kft. vele olyan védjegyes egyedi termék gyártására és forgalmazására szerződött, amellyel összefüggésben jogosult volt egyes feltételek meghatározására, mint a termékkel rendelkező jogosult. Az alperes kiterjesztő értelmezése minősítette ezt vertikális megállapodásnak. Hangsúlyozta, hogy a régiós ülésekről készült jegyzőkönyvek nincsenek aláírva, azok tartalmáról a résztvevőknek nem volt tudomása. A feljegyzések a szöveggörnyezetből kiragadott leírások. Figyelemmel pedig a korábbi elmarasztalására, általános elvárás volt vele szemben, hogy az általa szervezett rendezvényeken áremelésről, piaci árakról nem lehet szó. Hangsúlyozta, hogy a 2006. március 23-i ülésen a régiós elnök arról beszélt, hogy minden egyes vállalkozásnak magának kell a saját piaci pozíciójából eredő áremelést végrehajtania, ebben ő nem vehet részt. A 2006. március 24-i üléssel kapcsolatban pedig azzal érvelt, hogy érdekképviselési tevékenysége körében különböző hatóságoknál kezdeményezett

eljárásokat egyes alacsony piaci árak miatt, az alelnök ezen ár-témákról beszélt, vagyis nem a vállalkozások áremelési tapasztalatairól volt szó.

Az elsőfokú bíróság ítéletének kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatása iránt előterjesztett fellebbezésében a II.r. felperes előadta, hogy az alperes a tényállást nem tárta fel kellően, a beszerzett bizonyítékokat nem értékelte megfelelően, ezért téves jogi következtetéseket vont le. Állította, hogy a keresetlevelében tételesen, a határozat egyes pontjait is meghivatkozva felsorolta azokat az alperesi megállapításokat, amelyek megalapozatlanok, illetve amelyek helytelen ténybeli következtetéseken alapulnak. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság sem tárta fel szélesebb körben a magyarországi sütőipari vállalkozások gazdasági hátterét és azokat a piaci viszonyokat, amelyeknek teljesen kiszolgáltatva, védtelenül próbáltak fennmaradni a kereskedelmi láncok által uralt piacon. Hangsúlyozta, hogy a beszállítói árat végső soron a kiskereskedelmi láncok határozzák meg, minden esetben a saját üzletpolitikájuknak megfelelően. A sütőipari termékek kínálati piacán nem volt abban a helyzetben, hogy közgazdasági számításokkal alátámasztott tisztességes árat érvényesítsen, arra pedig végképp nem voltak eszközei a beszállítóknak, hogy összehangolják magatartásukat a kiskereskedelmi láncokkal szemben és ezáltal korlátozzák az egymás közötti versenyt. Az adott piaci viszonyok között még a költségnövekedést sem tudták az árakban érvényesíteni. Hangsúlyozta, hogy az áremelési szándékát már a tagozati ülést megelőzően bejelentette, ezt senkivel nem egyeztette, maga vállalta a kockázatot. Egy már megtörtént, önálló elhatározáson alapuló döntés kapcsán logikailag nem lehet később összehangolt magatartásról beszélni. A W.J. jegyzete a versenyjogsértést nem bizonyítja; abból nem derül ki, hogy a feljegyzés milyen körülmények között készült. A bíróság mérséklésére vonatkozó fellebbezési kérelmében a keresetlevelében előadottakra utalt azzal, hogy a megjelölt körülményeket az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal vette figyelembe. Sérelmezte, hogy az alperes az időközben hozott végzésével késedelmi pótlékot szabott ki vele szemben annak ellenére, hogy a kiszabott bírságot a törvényes határidőben megfizette.

A IX.r. felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatását kérte. Állította, hogy az alperes a tényállást nem tárta fel teljeskörűen, az általa értékelt bizonyítékok nem támasztják alá, hogy ő, illetve az egyéb tagvállalkozások a konkrét átadási árak összehangolt emelése érdekében folytattak tárgyalásokat. Az ülésen való részvételével az egyesülési jogával élt, ezt az alperes nem tilthatja meg. Az általánosságban megfogalmazott tárgyalások nem célozták a versenytorzítását, azok arra nem is voltak alkalmasak. Hangsúlyozta, hogy a W.J. által írott jegyzetet nem lehet a tényállás megállapításához közvetlen bizonyítékként értékelni. A bejegyzések aggályosak, hiszen azokkal szemben más eljárás alá vontak igazolták azt, hogy a tagozati ülésen nem vettek részt, amely alapján az alperes velük szemben meg is szüntette az eljárást. Kifogásolta, hogy a termelői árak és az alapanyagok, valamint az előállítási költségek alakulásával kapcsolatos, üzleti titkot tartalmazó kimutatását az alperes nem értékelte. A csatolt dokumentum tartalmából viszont megállapítható, hogy a tagozati ülés nem hatott ki az árképzésére. A tagvállalkozások itt a közös érdekeiket fogalmazták meg, általánosságban és kizárólag elviekben egyeztettek arról, hogy hogyan lehetne elérni az áremelést és ezáltal a tartósan elszenvedett veszteségeket legalább mérsékelni. Konkrét emelésről egyszer sem tárgyaltak. Az általa alkalmazott árváltozásra, annak idejére, de mértékére

sem volt hatással a tagozati ülés. Ezt bizonyítja az, hogy az áremelés elfogadásáról szóló visszajelzést a Spartól már 2006. június 13-án megkapta. A Plus által 2006. július 6-án kiírt, pékáru beszerzésére vonatkozó dokumentumból megállapítható, hogy e tender vonatkozásában nem jelentett be áremelést, és, hogy csak nyomott áron tudott értékesíteni. Másodlagos fellebbezési kérelme szerint a bírság jelentős mértékű csökkentését indokolja, hogy a vele szemben kiszabott bírságot a törvényes határidőben megfizette. E körben hivatkozott egy szintén alapvető élelmiszert előállítókat érintő másik ügyre is, ahol a bíróság arra tekintettel csökkentette a felére a bírság összegét, hogy ez is elegendő elrettentő erővel bír. Szintén sérelmezte az időközben kiszabott késedelmi pótlékot.

A XI.r. felperes fellebbezésében állította, hogy ő 99%-ban a XII.r. felperes tulajdonában áll, ezért tőle nem független vállalkozás, mindkettőjük bírságolásával kétszeres bírságolás történt. Állította, hogy igazgatója csak a tagozati ülésen vett részt, onnan üzleti ügyben, korán távozott. Kifogásolta, hogy az alperes annak ellenére a tagozati ülésen történetekre alapította döntését, hogy arról jegyzőkönyv nem készült. A jogsértést csupán W.J. jegyzetei támasztják alá, aki viszont következetesen azt nyilatkozta, hogy a jegyzetben szereplő adatok nem az ülésen elhangzottakat rögzítik, hanem egyéni információszerzés eredményei, sőt azok jó része a tagozati ülést megelőzően, vagy azt követően került bejegyzésre telefonos beszélgetések, illetve egyéb, szűk körű beszélgetések alkalmával. A bejegyzés egyébként sem tartalmaz semmilyen konkrét információt, ezért az nem alkalmas a jogsértés igazolására. A szokásosan ismétlődő, időszakonként megtartott nagyvállalkozói tagozati ülés nem tekinthető olyan összejövetelnek, ahol a vállalkozások jövőbeni piaci magatartásukra vonatkozó bizalmas információkat közölnek. Ebben az értelmezésben a vállalatok bármilyen szervezeti formában tartott ülése kartellezésnek minősülne. Állította még, hogy az áremelések szükségességére és indokoltságára vonatkozó információk nyilvánosak voltak, nem képeztek üzleti titkot, hiszen az áremelési szándékok bejelentésre, esetenként elfogadásra is kerültek. Mindezek szerint az alperes nem tett eleget a tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettségének. Indokolt lett volna a XII.r. felperes volt vezérigazgatójának a meghallgatása is. A bírság mérséklésére vonatkozó fellebbezési kérelmét arra alapozta, hogy a bírság összege számára jelentős gazdasági hátrányt okoz az egész ügy súlyához mérten.

A XII.r. felperes fellebbezésében a XI.r. felperessel egyező előadást tett. Emellett hangsúlyozta, hogy vezérigazgatója - külföldi útja miatt - nem vett részt a tagozati ülésen, azon az akkori ügyvezetője volt jelen.

A fellebbezésekkel szembeni ellenkérelmében az alperes a határozatban foglaltak és az elsőfokú eljárásban előadottak fenntartása mellett kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Hangsúlyozta, hogy az általa feltárt piaci körülmények alapján megállapíthatóan aktuális volt a sütőiparban az áremelés kérdése, azonban W.J. jegyzete és Gy.A. nyilatkozata egyértelműen igazolják, hogy a felperesek összehangolták magatartásukat, azt nem a piaci körülmények befolyásolták. A felperesek már önmagában azzal megvalósították a jogsértést, hogy az áremelési szándékukra, mértékére és időpontjára, illetve a kiskereskedelmi láncok áremelés-befogadási hajlandóságára vonatkozó információkat kicserélték egymással. Ezért nem kellett igazolnia azt, hogy a tagozati ülés következtében változott a felperesek

áremelési magatartása. Állította, hogy a határozat 203. pontjában felsorolt dokumentumok alátámasztják az egyes cégek ülésen való részvételét.

A beavatkozó fellebbezését a másodfokú bíróság a 6. sorszámú - jogerős végzésével utasította el, míg a III., IV., VII. és XIII.r. felperes fellebbezéssel nem élt.

A X.r. felperes fellebbezése alapos, az I., II., V., VI., VIII., IX., XI. és XII.r. felperesek fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelmek és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges tényeket feltárta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat - a X.r. felperessel kapcsolatos bizonyítékok kivételével - egyenként és összességében is megfelelően értékelte, azokat a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel helyesen vetette össze, majd mindebből helytálló következtetést vont le az I., a II., az V., a VI., a VIII., a IX., a XI. és a XII. r. felperesek magatartásának jogi megítélése és az alkalmazott bírságszankciók tekintetében. E felperesek a fellebbezéseikben nem hivatkoztak olyan indokra, amely az elsőfokú bíróság ítéletének rájuk vonatkozó részének jogszerűségét megkérdőjelezné, nem jelöltek meg olyan tényt vagy körülményt, amely a fellebbezésük kedvező elbírálását eredményezhette volna. A X.r. felperes fellebbezésében előadottak az alábbiak szerint alkalmasak voltak az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására.

Az alperes a X.r. felperest a 2006. június 29-i nagyvállalkozói tagozati ülésen történtek miatt marasztalta el, és a határozat 203. pontjában sorolta fel azokat a bizonyítékokat, amelyek a X.r. felperes tagozati ülésen való részvételét alátámasztják. A X.r. felperes keresetében állította, hogy a tagozati ülésen nem vett részt. Ezt az elsőfokú bíróság Gy.A. nyilatkozatára hivatkozással nem fogadta el. A X.r. felperes fellebbezése alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a határozat 203. pontjában megjelölt bizonyítékok nem támasztják alá a X.r. felperes tagozati ülésen való részvételét. W.J. jegyzete ugyanis a X.r. felperes vonatkozásában - a többi vállalkozástól eltérően - semmilyen konkrétumot, adatot nem tartalmaz, a „hívni” beírás bár nem kétségtelen bizonyítéka a távollétnek, de ugyanígy nem bizonyítéka a jelenlétnek sem. W.J. tanúvallomásaiban kétszer is azt állította, hogy emlékezete szerint a X.r. felperes képviselője a tagozati ülésen nem vett részt. Ennek fényében a „hívni” kifejezés inkább úgy értelmezhető, hogy az ügyvezető nem volt jelen a tagozati ülésen, ezért fel kell őt hívni - a jelenlévő vállalkozások által már megadott -adatok beszerzése érdekében. Gy.A. pedig nem emlékezett pontosan; elmondása szerint lehet, hogy az ügyvezető vezette az ülést, ám emellett azt is állította, hogy őt személyesen nem, csak névről ismeri. Gy.A. nyilatkozatát ezért a másodfokú bíróság értékelhető bizonyítéknak nem tekintette; Gy.A.-nak konkrét ismerete nem volt a X.r. felperes ügyvezetőjének személyéről, előadása csupán feltételezés, amely az ügyvezető jelenlétét éppúgy magában foglalja, mint a távolmaradását. Gy.A. nyilatkozata semmiféle érdemi információt nem tartalmaz, ezért annak egyik lehetséges értelmezésére, mint döntő bizonyítékra nem lehet alapozni. Az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy Gy.A. nyilatkozatát miért tartotta elegendőnek az alperes állításának igazolására, nem sorakoztatta fel azon érveket, amelyek cáfolják a

X.r. felperesi előadást. Arra sem tért ki, hogy miért hagyta teljesen figyelmen kívül W.J. jegyzetfüzete vonatkozó bejegyzésének és W.J. tanúvallomásának értékelését. A másodfokú bíróság különösen ez utóbbi bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérő következtetésre jutott, és úgy ítélte meg, hogy az alperes által felsorakoztatott bizonyítékok nem támasztják alá a X.r. felperes ügyvezetőjének tagozati ülésen való részvételét. Ezzel nem nyert bizonyítást a X.r. felperes jogsértésben való részvétele sem. A rendelkezésre álló bizonyítékok eltérő értékelése folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a határozat X.r. felperesre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte.

A Fővárosi Ítélőtábla megállapította, hogy a többi - fellebbező - felperes fellebbezésében lényegében megismételte az elsőfokú eljárásban előadottakat. Az azokra vonatkozó mindenre kiterjedő, alapos és kellően részletes elsőfokú ítéleti érvekkel a táblabíróság maradéktalanul egyetért, azt helyes indokolásnak tartja, ezért az abban foglaltak megisméltése nélkül, azokra utalással hagyta helyben az elsőfokú bíróság ítéletének rájuk vonatkozó részét.

A valósághű tényállás megállapítása minden közigazgatási hatósági döntés előfeltétele. A tényállás felderítése az eljáró szerv kötelessége, neki kell a jogilag releváns tényeket feltárnia, összegyűjtenie, majd a vonatkozó jogszabályok értelmezése mellett azokat súlyuknak megfelelően egyenként és összességükben is értékelnie. A tényállás felületes, feltételezésekre alapított, hiányos vagy helytelen megállapítása megalapozatlan döntéshez vezet. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a tényállás megállapítása nem egy parttalan feladat, a Ket. 50.§-ának (1) bekezdése alapján a hatóságnak csak a döntéshez szükséges mértékben kell a tényállást tisztáznia. A tényállás kereteit, a megállapítandó tények körét mindig a konkrét ügyben, az adott helyzetre vonatkozó jogszabályi rendelkezések figyelembevételével kell meghatározni. Csak azokat a jogi jelentőséggel bíró tényeket, körülményeket, adatokat kell számba venni, azokat viszont maradéktalanul és a valóságnak megfelelően, amelyek a megalapozott döntés érdekében szükségesek. A másodfokú bíróság megítélése szerint e kötelezettségének az alperes eleget tett, az általa feltárt tényeket egyik felperes sem cáfolta, még a fellebbezésükben sem jelöltek meg olyan tényállási elemet, amelyet az alperes nem, vagy nem megfelelően derített volna fel. A tényállás tisztázásával kapcsolatos fellebbezési érvelések ténylegesen a feltárt tények, bizonyítékok értékelésére vonatkoztak, azt kifogásolták. Az elsőfokú bíróság azonban kimerítő részletességgel megindokolta, hogy az általuk felhozott szempontok, körülmények miért nem fogadhatók el.

A gazdasági verseny megfelelő működéséhez az szükséges, hogy a piaci szereplők tartsák tiszteletben egymás döntési szabadságát, piaci döntéseiket önállóan, a versenytársaktól függetlenül hozzák meg. A Tpv. II.§-a széles körben határozza meg a versenyjog által tilalmazott magatartásokat. Eszerint az összehangolt magatartás mint jogsértés megállapításához nem szükséges a tényleges hatás bekövetkezése is, a Tpv. II.§-ának (1) bekezdése szerinti egyértelmű megfogalmazás alapján elegendő a jogsértő cél vagy a jogsértésre való alkalmasság bizonyítása is. Ennek megfelelően az alperesnek nem kell feltétlenül egy magatartás konkrét hatásait vizsgálnia és bizonyítania, a versenyjogsértés akkor is megállapítható, ha bizonyítható a magatartás verseny korlátozására, akadályozására vagy torzítására irányuló célja.

Versenykorlátozó célúnak az a magatartás minősül, amely természeténél fogva magában hordozza a versenykorlátozás lehetőségét. Ez levezethető a felek magatartásából, egyéb közvetlen vagy közvetett bizonyítékból akkor is, ha az összehangolt magatartásra vonatkozóan nem áll rendelkezésre írásba foglalt dokumentum. A Tpv. 11.§-ába ütköző összehangolt magatartás az alperes által szankcionálandó, ezért az abban részes felek rendszerint igyekeznek azt titokban tartani. A kartellezésről általában nem szoktak írásbeli határozatot hozni, ezért az ilyen jogsértéseknél rendszerint nem állnak rendelkezésre közvetlen, egyértelmű írásbeli bizonyítékok. Ennél fogva az alperesnek széleskörű bizonyítási eljárást kell lefolytatnia a versenyjogsértés igazolása érdekében, viszont a feltárt egyes bizonyítékok logikai láncba fűzésével és az azokból levont okszerű következtetéssel megfelelően alátámaszthatja a jogsértés elkövetését.

A 2006. június 29-i nagyvállalkozói tagozati ülés meghívójában napirendi pontként szerepelt „a kormányprogram hatása a sütőipari termékek költség szerkezetére” című előadás. Ez a téma nagyon tág teret ölel fel, abba beletartozhat az egyes termékekhez szorosan hozzátartozó ár kérdése is. Jelen esetben az előadó kulcsszereplő, a napirendről ő az aki a legtöbb információval tud szolgálni. A felperesek a jegyzetfüzet „tagozati ülésre” vonatkozó részét elsősorban annak alakisága miatt támadták, ugyanakkor semmilyen bizonyítékot nem szolgáltatott arra nézve, hogy az egyes vállalkozásokkal összefüggésben tett bejegyzésekről ténylegesen ne lett volna szó a tagozati ülésen. Lényegében maguk is elismerték, hogy szó volt a lehetséges áremelésről. Az ár a termék pénzben kifejezett értéke, amely - hatósági szabályozás hiányában - a piaci forgalomban szabad megállapodás tárgya. Versenyjogilag az a kívánatos, hogy a kereslet-kínálat szerint alakuljon az ár, azt az egyes vállalkozások egyéni költségei, a termék minősége, az előállítás hatékonysága, a cég megbízhatósága stb. szempontok alapján a vállalkozás önállóan határozza meg. Ha a versenytársak az általuk bejelentett áremelésről vagy a tervezett áremelésről, azok mértékéről információt cserélnek, akkor megtörik ezt a versenyjogi elvárást, magatartásuk befolyásolhatja a piac normál működését. Kétségtelen, hogy a sütőipar akkori helyzete indokolta az áremelést. Párhuzamos a felperesek magatartása akkor, ha minden vállalkozás maga dönt az áremelésről, annak bevezetéséről, az áremelés mértékéről. Jelen esetben azonban megosztották egymással az ezzel kapcsolatos információkat. Akik még nem emeltek árat, azok számára fontos kérdés volt, hogy hogyan viszonyultak a kereskedelmi láncok az áremeléshez. A pozitív fogadtatás számukra bátorítást adhat, azaz nyugodtan emelhetnek ők is árat. Ellenkező esetben lényegesen megfontoltabban vezetnek elő az áremelési szándékukat, a fennálló üzleti kapcsolatot kevésbé merik kockáztatni. Akik már bejelentették az áremelést, azok egy lépéssel előrébb voltak ugyan, tárgyalási stratégiájukhoz azonban hasznos információ azon vállalkozások tapasztalata, akiknél már ténylegesen is végbe ment az áremelés. Árkialakítási magatartásukat, a kereskedelmi láncokkal való tárgyalásukat ezért ez alapvetően befolyásolhatta. Akik pedig már sikeresen túl voltak az áremelésen, azoknak nyomós érdekük fűződik ahhoz, hogy a többiek is emeljék árat, hiszen áremelésük csak így lehet tartós, akkor nem kell félni üzletvesztéstől, hiszen a kereskedelmi láncok mástól sem tudnak olcsóbban venni. Az áremelés kérdése tehát mindegyik vállalkozásnak fontos volt, akkor is ha még nem jelentett be áremelést, akkor is ha már bejelentett, de még nem hajtotta végre, de akkor is, ha már meg is valósította azt. Közös érdekük volt az áremelés érdekében való egységes fellépés. Az

áremeléssel kapcsolatos információk megosztása ezért megvalósította a versenykorlátozó célt, arra alkalmas is volt, függetlenül attól, hogy ténylegesen járt-e, és ha igen, milyen hatással az összehangolt magatartásuk.

A Tpv. 11.§-a nem zárja ki a versenyjogsértés megállapítását a nyilvános vagy bárki számára hozzáférhető információ esetére sem. Az ilyen adatok megosztása is versenyjog-sértő, ha az a piac befolyásolását célozza. Jelen esetben azonban az áremelések mértékéről, azok időpontjáról volt szó, amely a vállalkozás üzletpolitikájához tartozó belső információ, így az, különösen a tárgyalási folyamatok előtt vagy közben nem minősül publikus információnak. W.J. jegyzete az áremeléssel kapcsolatos konkrét adatokat tartalmaz, azokat alappal egyik felperes sem cáfolta. Önmagában a hitelesített jegyzőkönyv hiánya nem teszi kétségessé azt, hogy a tagozati ülésen a felperesek a jegyzetfüzetben szereplő információkat osztották meg egymással. A jegyzetfüzet logikusan, időrendi sorrendben tartalmazza az egyes feljegyzéseket, abban a 2006. június 29-i tagozati ülés anyaga kétség kívül beazonosítható. Emellett Gy.A. is akként nyilatkozott, hogy az ülésen elhangzottak az átadási árak. Alappal cáfoló bizonyíték hiányában így a jegyzet vonatkozó adatait nem lehet utólagosan, a tagozati üléstől függetlenül beszerzett adatoknak tekinteni. Ezt igazolja a X.r. felperesnél tett bejegyzés is; aki a tagozati ülésen az áremeléssel kapcsolatban nem nyilatkozott, azt ezen információ érdekében hívni kell. Semmi nem szól tehát amellett, hogy a vonatkozó jegyzet ne a tagozati ülésen elhangzottakat tartalmazná.

A jogsértés szempontjából közömbös a résztvevők tudatossága, ilyen tényállási elemet a Tpv. 11.§-a nem tartalmaz. Ennél fogva nincs jelentősége annak, hogy az egyes felperesek milyen célból vettek részt a tagozati ülésen, és nem értékelhető az sem, hogy volt-e szándékuk a verseny korlátozása vagy sem. A passzív magatartás a jogsértés megállapítása alól nem mentesít, pusztán a jelenlét, az elhangzott információk befogadása már kifejezi a többiekkel való együttműködést, azaz a jogsértésben való részvételt. Amely vállalkozás a közösség sorsában nem akar osztozni, annak erről hangot kell adnia, nyíltan a többiek tudomására kell hozni, hogy a közösségtől elzárkózik, velük nem akar azonosulni. Ilyen nyílt, elzárkózó magatartásra azonban egyik felperes sem hivatkozott, ilyet nem bizonyított. Ennél fogva az alperesnek nem kellett vizsgálnia és bizonyítania azt, hogy ténylegesen melyik felperes milyen információt és milyen céllal osztott meg a többiekkel.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a felperesek részt vettek a versenytársakkal közös megbeszélésen, ott nemcsak általánosságban beszélgettek, hanem az árakkal kapcsolatos információkat osztották meg egymással. Magatartásukat összehangolták, céljuk az áremelés érdekében való egységes fellépés volt. Ez pedig a verseny korlátozására irányult, magatartásuk erre alkalmas is.

A jogsértést így megvalósították, függetlenül attól, hogy egyes vállalkozások nem a tagozati ülést követően jelentettek be, vagy vezettek be áremelést. A bíróság kiszabásával kapcsolatban a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a Pp. 339/B.§-ában foglaltak alapján a mérlegeléssel megállapított bíróság mértékének megváltoztatására csak akkor kerülhet sor, ha a hatóság a tényállást nem kellő mértékben tárta fel, ezért az részben hiányos vagy téves, továbbá ha a mérlegelés szempontjai nem állapíthatók meg teljeskörűen, illetve maga a mérlegelés kirívóan okszerűtlen vagy téves. A bíróság

mellőzésére vagy mérséklésére jelen esetben azért nem kerülhetett sor, mert a jogsértést a felperesek a másodfokú bíróság álláspontja szerint is elkövették. Ezen kívül az alperes a bírságkiszabás körében teljesítette a mérlegelési jogkörben hozott döntéssel szemben elvárt követelményeket. Határozata indokolásában részletesen, felperesenként külön-külön bemutatta a figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülményeket, az egyes bírságösszegeket egyediesítette. A bírság kiszabása mindig az adott tényálláshoz igazodó egyedi mérlegelésen alapuló döntés, ezért egy más tényálláson felépülő, más felek között hozott döntéssel kapcsolatos bírságolás itt nem vehető figyelembe.

A közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perben a bíróság a bírság kiszabására vonatkozó rendelkezés tekintetében is csak a jogszerűséget vizsgálhatja, felülmérlegelést nem alkalmazhat, méltányosságot nem gyakorolhat. A határozat jogszerűségét a Pp. 339/A.§-ának megfelelően a meghozatalakor fennálló tények alapján kell vizsgálni. Ennél fogva a bírság határidőben történő megfizetése, illetve az alperes késedelmi pótlékot kiszabó végzése e körben nem volt értékelhető. A bírság természetes velejárója a gazdasági hátrány okozása, így az e szempontra való hivatkozás nem eredményezhette a bírság mérséklését. A XI. és XII.r. felperes nem vitatta, hogy önálló piaci szereplők és gazdasági döntéseiket egymástól függetlenül hozzák. Ennél fogva nem valósult meg a kétszeres bírságolás azzal, hogy az alperes a saját verseny-jogsértéseik miatt mindkettőjüket külön-külön bírságolta. Az eltérő súlyozásra vonatkozó hivatkozás nem törvényességi kérdés, ezért - kirívóan okszerűtlen mérlegelés hiányában - ezen az alapon sem volt helye a bírság kiszabására vonatkozó rendelkezés megváltoztatásának. Ezen kívül a felperesek más szempontra nem hivatkoztak, nem jelöltek meg olyan tény vagy körülményt, amelyet az alperes annak ellenére hagyott figyelmen kívül, hogy az eset összes körülményéhez hozzá tartozna, de olyan szempontot sem jelöltek meg, amelyet az alperes úgy értékelt volna, hogy az az ügy szempontjából egyébként közömbös.

Nemcsak a vállalkozások összehangolt magatartása, hanem a vállalkozások társulásának magatartása vonatkozásában is megfogalmazódik a versenyjogi tilalom, amennyiben célja vagy tényleges, illetve lehetséges hatása e tilalom alapján jogsértőnek minősül. Vállalkozások társulásának minősül a vállalkozások társadalmi szervezete, szövetsége, azaz az I.r. felperes is. A vállalkozások által létrehozott szakmai érdekképviselői szervezetek által szervezett megmozdulások alkalmasak lehetnek arra, hogy a vállalkozások piaci magatartását befolyásolják, függetlenül attól, hogy ajánlásokat vagy kötelező jellegű döntéseket fogalmaznak-e meg. Ennek versenyjogi megítélését az sem befolyásolja, ha a vállalkozások társadalmi szervezete nonprofit módon tevékenykedik, vagyis a tagjai érdekében végzi tevékenységét, maga nem végez piaci magatartást. Versenyjog-sértő a vállalkozások társadalmi szervezetének minden olyan magatartása, amelynek célja illetve lehetséges hatása bármely piacon a versenytársak közötti szabad verseny indokolatlan korlátozása, de azok a magatartások is, amelyek azt célozzák vagy azzal a hatással jár(hat)nak, hogy a társadalmi szervezet e magatartása a verseny alakulását, különösen a piacon alkalmazott árakat befolyásoló tényezővé lépjen elő. Az ilyen jellegű, jogszabályi felhatalmazás nélkül tanúsított magatartásokat nem teszi jogszerűvé a tagok érdekei védelmének célja sem, így pl. az arra való törekvés sem, hogy az érintettek legalább a valós költségeiket tudják érvényesíteni a piacon. A vállalkozások egyéni költségeitől,

teljesítményétől, minőségétől függetlenül, indokolatlanul meghatározott, egységesítésre törekvő reális költségek vagy indokolt átadási árak meghatározása versenyjog-sértő, hiszen ezzel a piacon érvényesülő árak befolyásolását célozza.

Az I.r. felperes állította, hogy nem volt meghatározó szerepe, ugyanakkor nem cáfolta, hogy az ülést maga hívta össze, azt ő szervezte, biztosította a tárgyi és technikai feltételeket. A másodfokú bíróság is rámutatott a fentiekben arra, hogy a jogsértés megállapításának nem feltétele a tudatosság vagy célzatosság, a jogsértés akkor is megállapítható, ha a tagozati ülés összehívása nem a gazdasági verseny korlátozását célozza. Ennél fogva a jogsértés következményei alól az I.r. felperes nem mentesülhetett.

Az I.r. felperes a „Pékmesterek kenyérével” kapcsolatban nem cáfolta, hogy az Együttműködési megállapodásban meghatározták a legalacsonyabb átadási és fogyasztói árat, kizárták a visszáru és az akció lehetőségét. A Korm. rendelet 3.§-a alapján azonban a mentesülés nem vonatkozik azon megállapodásokra, amelyek célja az eladási ár meghatározása. Ennél fogva már nem volt jelentősége annak, hogy a franchise megállapodás vertikális megállapodás-e vagy sem, mert bármelyiknek is minősül, az ár meghatározása miatt kizárt a mentesülés lehetősége.

A 2005. november 25-i honlapon közzétett bejegyzéssel kapcsolatban az I.r. felperes a fellebbezésében sem adott érdemi cáfolatot. Amint arra a másodfokú bíróság a fentiekben rámutatott, normál piaci viszonyok között az ár meghatározása szabad megállapodás tárgya. Ha ezt az érintetteken kívül más befolyásolni akarja, akkor annak célja a verseny korlátozása. Az árat az adott vállalkozásnak kell a maga egyedi sajátosságaira tekintettel megállapítania, a kiinduló pontot a saját magánál felmerülő költségek adják. Ezt felülről irányítani nem lehet, a felmerült költség vállalkozásonként eltérő, azaz mindenkinél más lesz a reális költség. Az I.r. felperes költségkalkulációja irányadó lehetett az iparág szereplői számára, a közzététellel azt sugallta, hogy ne a ténylegesen felmerülő költségekhez, hanem a reálisként megjelenített költséghez mérten határozzák meg a saját áraikat. Az I.r. felperes bejegyzése ezért a verseny korlátozását célozza és arra alkalmas is volt. Ezzel szemben alappal cáfoló bizonyítékot, elfogadható jogi érvet nem hozott fel.

A régiós ülésekkel kapcsolatban a másodfokú bíróság ismét utal arra, hogy önmagában a hitelesített jegyzőkönyv hiánya nem zárja ki a kézzel írott feljegyzések tartalmának bizonyítékként való értékelését. A 2006. március 23-i régiós ülésről készült jegyzőkönyv szerint pedig feladatként jelölték meg mindenki számára az áremelés végrehajtását. Az aláírt jegyzőkönyvvel szembeni utólagos nyilatkozatok nem voltak alkalmasak az egyértelmű megfogalmazás általános nyelvtani értelmezéstől eltérő értelmezésére. Eszerint pedig a régiós elnök általános áremelésre hívta fel a megjelenteket. A 2006. március 24-i ülésen készült jegyzőkönyv alapján a levezető elnök áregyeztetésre hívta fel a résztvevőket az áremelés végrehajtása érdekében. A jegyzőkönyvben rögzített felhívás cáfolatára az I.r. felperes érdemi bizonyítékot nem adott.

A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben, a X.r. felperesre vonatkozó részében megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta azt a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján.

A X.r. felperes fellebbezése sikerre vezetett, ezért a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján az alperes köteles az együttes első- és másodfokú perköltségét megfizetni. A sikertelenül fellebbező I., II., V., VI., VIII., IX., XI. és XII.r. felpereseknek ugyancsak a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján kell az alperes másodfokú perköltségét külön-külön megfizetniük. A Fővárosi Ítéltábla az I., V., VI., VIII. és IX.r. felpereseket a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján kötelezte az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39.§-ának (3) bekezdés c) pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illeték viselésére. Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az Itv. 62.§-ának (1) bekezdés h) pontjában biztosított tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére a fellebbezésén illetékbélyeg formájában a II.r. felperes 10.000 forint, míg a XI.r. és XII.r. felperes 16.500-16.500 forint illetéket lerótt, ezért őket már csak a fellebbezési illetékkülönbözet viselésére kellett kötelezni. A IX.r. felperes pedig a keresetlevelén rótt le illetékbélyeg formájában 16.500 forint kereseti illetéket, ezért a másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú ítéletnek az őt a kereseti illeték viselésére kötelező rendelkezését. A X.r. felperes tekintetében a kereseti és a fellebbezési illetéket a személyes illetékmentessége folytán az alperes helyett az állam viseli az IM. rendelet 14.§-ának megfelelően.

Budapest, 2011. évi november hó 23. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó bíró,
dr. Bacsa Andrea sk. bíró